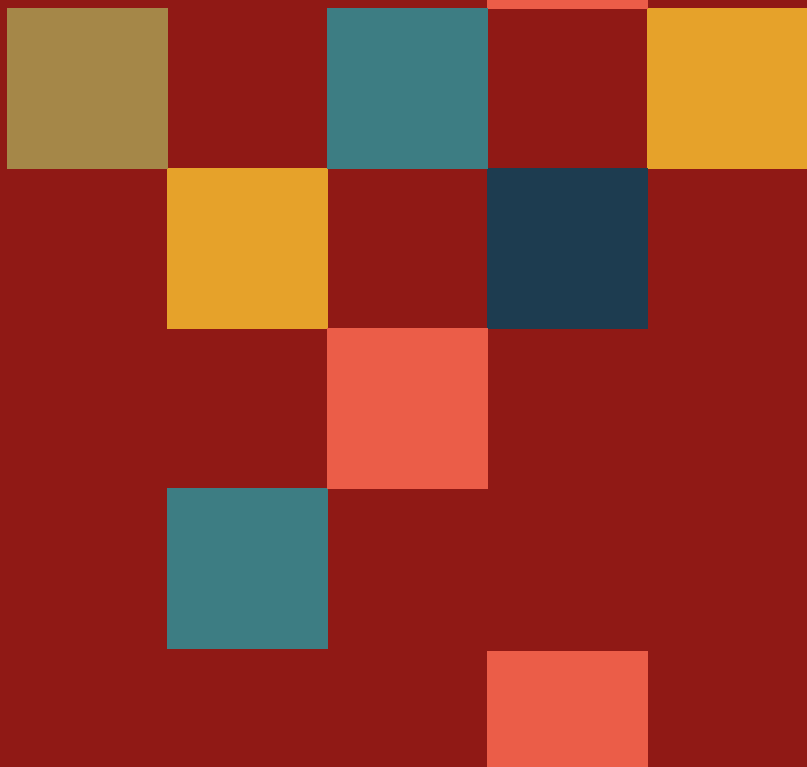

ROK SZKOLNY 2020/2021

Katalog PROGRAMU DLA SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI

ROK SZKOLNY 2020/2021

**Katalog
PROGRAMU
DLA SZKÓŁ
I PRZEDSZKOLI**

Sulejówek 2020

SPIS TREŚCI

1. Zaproszenie od dyrektora	4
2. O naszej edukacji	5
3. Rodzaje zajęć edukacyjnych	6
4. Jak zarezerwować zajęcia?	7
5. Oferta zajęć:	
Zajęcia stacjonarne:	
Przedszkole	8
Szkoła podstawowa (klasy 1-3)	9
Szkoła podstawowa (klasy 4-6)	11
Szkoła podstawowa (klasy 7-8)	15
Szkoły ponadpodstawowe	18
Zajęcia online	
Szkoła podstawowa (klasy 1-3)	21
Szkoła podstawowa (klasy 4-6)	22
Szkoła podstawowa (klasy 7-8)	23
Szkoły ponadpodstawowe	24
Program specjalny - lekcje online, związane ze stuleciem Bitwy Warszawskiej	
Szkoła podstawowa (klasy 1-3)	25
Szkoła podstawowa (klasy 4-6)	26
Szkoła podstawowa (klasy 7-8)	27
Szkoły ponadpodstawowe	28

Szanowni Państwo,
Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, które zostało powołane do życia w 2008 r., od początku funkcjonowania konsekwentnie rozwijało swoją działalność edukacyjną. Przez 12 lat byliśmy pozbawieni odpowiedniej przestrzeni do prowadzenia zajęć lub nie posiadaliśmy jej w ogóle. Mimo to, działając na terenie różnych instytucji, wypracowaliśmy niezwykle bogatą ofertę. Wśród obecnie proponowanych zajęć znajdują się zarówno bestsellery, cieszące się od wielu lat niesłabnącym zainteresowaniem, jak i nowe propozycje, które powstały w ostatnim czasie, w odpowiedzi na sytuację wywołaną epidemią, ale także związane z ważnymi rocznicami.

Dlaczego edukacja oferowana przez nasze muzeum jest warta zainteresowania? Zajęcia odwołujące się równocześnie do języków sztuki, teatru, literatury, czyli zajęcia oferujące unikalne doświadczenie i gwarantujące pełne zaangażowanie uczestników, możliwe są prawdopodobnie tylko w miejscach takich, jak muzea. Nie mam też wątpliwości, że w szczególności znajdują one swoje miejsce w nowoczesnym muzeum narracyjnym, w którym opowieść o historii odwołuje się do każdej z wymienionych wyżej dziedzin.

Duża część propozycji zawartych w katalogu to zajęcia w całości bądź częściowo prowadzone na wystawie stałej naszego muzeum. Wystawa tworzona była z myślą o jej wykorzystaniu do celów edukacyjnych. Uznaliśmy bowiem, że obcowanie z obiektami oryginalnymi i niemal dosłowny „dotyk” historii daje szansę na rzeczywiste odczucie i zrozumienie wydarzeń i zjawisk z przeszłości. Z taką też nadzieją gorąco zachęcam do skorzystania z naszej oferty.

— **Robert Supeł**

Dyrektor Muzeum

Szanowni Państwo,
serdecznie zapraszamy do skorzystania z naszej oferty zajęć dla placówek edukacyjnych. Przygotowaliśmy ją dla uczniów i uczennic w każdym wieku – od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej, proponując do wyboru cztery rodzaje zajęć (lekcje, warsztaty, oprowadzania angażujące i lekcje online) oraz różnorodne tematy. Naszą ofertę zbudowaliśmy na bazie dziesięcioletnich doświadczeń w prowadzeniu działań edukacyjnych w szkołach w formule „muzeum w walizce”. Zostały one przygotowane przez zespół pasjonatów edukacji historycznej i obywatelskiej oraz zaproszonych przez nas specjalistów. Zajęcia prowadzi doświadczeni edukatorzy, a także animatorzy i specjalistki z różnych dziedzin edukacji i kultury, w przestrzeni wystawy stałej i w nowoczesnych salach edukacyjnych, a także przez internet.

Naszym najważniejszym celem jest zainteresowanie uczniów historią, zachęcenie ich do stawiania pytań oraz pokazanie, jak przeszłość może nas inspirować „tu i teraz” do działań na rzecz dobra wspólnego. Ważnym punktem odniesienia jest dla nas postać Józefa Piłsudskiego i wartości wyznawane przez niego oraz pokolenie twórców i twórczyń Niepodległej Rzeczypospolitej. Poza przekazywaniem wiedzy, zależy nam na kształtowaniu kompetencji i umiejętności kluczowych dla budowania społeczeństwa obywatelskiego, takich jak: współpraca, komunikacja i umiejętność dyskusji. Edukacja jest dla nas przede wszystkim spotkaniem, relacją i dialogiem – dlatego do naszych Gości mówimy bliskim im językiem, a tematykę zajęć i metody dydaktyczne dopasowujemy do ich wieku i zainteresowań. Chcemy, aby nasze zajęcia były ciekawe dla każdego – zamiast suchego wykładu proponujemy zagadki i gry, prace plastyczne i działania teatralne, oglądanie filmów i słuchanie archiwalnych nagrań, debaty i dyskusje. Nie unikamy trudnych tematów i ważnych pytań. Uwzględniamy przy tym także zapisy podstawy programowej, tak aby zajęcia jak najlepiej uzupełniały edukację szkolną.

Zapraszamy do skorzystania z naszej oferty.

— **Zespół Działu Edukacji**

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Rodzaje zajęć edukacyjnych dla szkół w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

LEKCJE MUZEALNE

czas:
1,5h

Zajęcia nastawione przede wszystkim na ciekawe, angażujące poznanie historii, prowadzone przez edukatora.

DLA KOGO:
przedszkola,
szkoła podstawowa,
szkoła ponadpodstawowa

Cena za grupę: **200 zł**

WARSZTATY MUZEALNE

czas:
1,5-3h

Zajęcia nastawione przede wszystkim na kształtowanie kompetencji i umiejętności w oparciu o wiedzę historyczną i doświadczenie uczniów. Prowadzone przez animatora, niektóre przy wsparciu edukatora.

DLA KOGO:
szkoła podstawowa (1,5h),
szkoła ponadpodstawowa (3h)

Cena za grupę: **300 zł**

OPROWADZANIE ANGAŻUJĄCE

czas:
2h

Specjalne oprowadzanie po wystawie, animowane przez edukatora, z wykorzystaniem narzędzi angażujących uczniów do aktywnego poznawania wystawy.

DLA KOGO:
szkoła podstawowa (klasy 4-8),
szkoła ponadpodstawowa

Cena za grupę: **200 zł**

WSZYSTKIE ZAJĘCIA
PROWADZIMY
NA WYSTAWIE STAŁEJ
I W SALI EDUKACYJNEJ
(POZA OPROWADZANIAMI
ANGAŻUJĄCYMI)

LEKCJE ONLINE

czas:
1h

Specjalne zajęcia realizowane za pośrednictwem internetu

DLA KOGO:
szkoła podstawowa,
szkoła ponadpodstawowa

bezpłatne

(finansowane w ramach
WPR „Niepodległa”)

Zapisy na zajęcia

STACJONARNE

Zapisy od 24.08.2020,
początek zajęć od 16.11.2020.

Zajęcia prowadzone będą w siedzibie muzeum w Sulejówku od poniedziałku do piątku z wyłączeniem wtorku (Muzeum jest nieczynne) w godzinach: 9:30 - 11:00 lub 11:30 - 13:00. Maksymalna liczba uczestników zajęć: 25 osób.

Zajęcia można rezerwować mailowo, pisząc na adres: rezerwacje@muzeumpilsudski.pl lub telefonicznie: 22 77 88 000.

W mailu prosimy podać:

- dane szkoły,
- klasę i liczbę uczniów,
- wybrany temat zajęć,
- proponowany termin zajęć (dzień i godzinę),
- kontakt mailowy i telefoniczny do nauczyciela.

Potwierdzoną rezerwację należy opłacić w podanym terminie przed wizytą.

ONLINE

Zapisy od 24.08.2020,
początek zajęć od 14.09.2020.

Zajęcia prowadzone będą przez edukatorki muzealne na platformie ZOOM, od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-15:00.

Lekcje można rezerwować mailowo, pisząc na adres: rezerwacje@muzeumpilsudski.pl lub telefonicznie: 22 77 88 000.

W mailu prosimy podać:

- dane szkoły,
- klasę i liczbę uczniów,
- wybrany temat zajęć,
- proponowany termin zajęć (dzień i godzinę),
- kontakt mailowy i telefoniczny do nauczyciela.

Po potwierdzeniu terminu zajęć edukator skontaktuje się z nauczycielem, aby ustalić szczegóły lekcji.

Nauczyciel w osobnej wiadomości otrzyma link do spotkania.

Aby uczestniczyć w zajęciach, uczniowie będą potrzebowali urządzenia z dostępem do internetu. Uczniowie zostaną poproszeni o kliknięcie w przesłany wcześniej link do spotkania, gdzie będzie czekać na nich edukatorka.

fot. Piotr Litwic

LEKCJA

Imieniny Marszałka

Na tych zajęciach najmłodszy stykają się z historią wielozmysłowo – angażujemy ich wzrok, dotyk, słuch, a także... zmysł smaku. Imieniny marszałka Józefa Piłsudskiego są pretekstem do rozmowy o świętowaniu kiedyś i dziś, prezentach, spotkaniach z bliskimi i towarzyszącej im radości. Dzięki temu przeszłość staje się bardziej konkretna, a przedszkolaki mają szansę zapamiętać nazwisko „Piłsudski” i skojarzyć je z ważnymi wydarzeniami.

LEKCJA

Kto ty jesteś?

Lekcja o symbolach i barwach narodowych, przygotowana w oparciu o literaturę dla dzieci. Najmłodszy zdobędą podstawowe informacje o godle i fladze, wspólnie zastanowimy się też nad pojęciem Ojczyzny – co oznacza ono dla dzieci, a co dla dorosłych? Czy są jakieś elementy wspólne? W trakcie zajęć przedszkolaki odwiedzą wystawę, na której będą szukać eksponatów z orłem i flagą.

fot. Katarzyna Biernacka

LEKCJA

Od Ziuka do Józefa – komiksowa opowieść o Józefie Piłsudskim

Wprowadzeniem do zajęć, w czasie których uczniowie poznają historię życia Józefa Piłsudskiego, jest interaktywne opowiadanie wykorzystujące technikę teatru Kamishibai oraz wizyta na wystawie. Celem lekcji będzie przygotowanie przez uczniów komiksu o życiu Ziuka. W czasie spotkania obejrzymy też stworzony specjalnie do zajęć film instruktażowy – „Przepis na komiks”.

LEKCJA

Muzeum bez kapci

Co kryje w sobie nowoczesne muzeum? Czy ważniejsze są w nim skomplikowane technologie, czy eksponaty? Czy może być miejscem do zabawy? Na te i inne pytania będziemy szukać odpowiedzi razem z uczniami, poznając przy okazji postać Józefa Piłsudskiego. Uczniowie zastanowią się także nad tym, jak mogłoby wyglądać muzeum ich marzeń i stworzą własną mini-wystawę.

LEKCJA

Ojczyzna – nasz wspólny dom

Na zajęciach zastanowimy się nad znaczeniem kilku ważnych i często używanych przez dorosłych pojęć, takich jak: ojczyzna, patriotyzm, symbol narodowy. Przyglądając się wybranym eksponatom na wystawie oraz zaglądając do współczesnych i dawnych książek dla dzieci, zastanowimy się, co te pojęcia mogą oznaczać dla nas współcześnie, a co oznaczały kiedyś. Spróbujemy także się przekonać, że we wspólnym domu jest miejsce dla każdego, każdy jest potrzebny i ważny.

WARSZTATY

Pies i wilk, czyli o niepodległości dla najmłodszych

Interaktywne zajęcia, łączące elementy spektaklu lalkowego z pedagogiką zabawy. Przedstawiamy na nich istotę niepodległości w sposób zrozumiały dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Zajęcia są przygotowane w formie „teatru w walizce”. W czasie spotkania uczniowie są czynnie zaangażowani w przebieg spektaklu oraz towarzyszących mu warsztatów. Pozwala im to poznać nowe pojęcia nie tylko w sposób intelektualny, ale też „doświadczyć” ich fizycznie oraz emocjonalnie.

Nagrody: wyróżnienie w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2015, pierwsze miejsce w kategorii „Edukacja” w konkursie Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba w 2015 r.).

Film o warsztatach:

<https://muzeumpilsudski.pl/edukacja/pies-i-wilk>

fot. Piotr Litwic

LEKCJA

Polskie bohaterki, polscy bohaterowie

W panteonie bohaterów narodowych mamy wiele wybitnych Polek i wielu znamienitych Polaków. Józef Piłsudski cenił między innymi dokonania Tadeusza Kościuszki, dlatego po odzyskaniu niepodległości przyjął tytuł Naczelnika Państwa. Odwiedzając wystawę, uczniowie poznają nie tylko postaci obu naczelników, ale również Eugeniusza Kwiatkowskiego – budowniczego Gdyni. Nie zapomnimy także o Marii Skłodowskiej-Curie, która urodziła się w tym samym roku co Józef Piłsudski. Podczas zajęć zbudujemy zróżnicowany obraz polskich bohaterek i bohaterów, którzy w różny sposób zasłużyli się dla Polski. Zastanowimy się także, co to znaczy dziś być bohaterem.

LEKCJA

Świętujemy Niepodległą

Dlaczego 11 listopada ustanowiono święto narodowe? Co wydarzyło się tego dnia? Podczas zajęć opowiadamy o tym, jak Polska odzyskiwała niepodległość, podkreślając wspólny wysiłek Polaków dla jednego celu. Zastanawiamy się, dlaczego niepodległość jest ważna i jak dzisiaj możemy ją świętować. Na wystawie uczniowie zobaczą, jak wyglądały pierwsze dni niepodległości i wspólnie poszukają swojego sposobu na świętowanie Niepodległej.

LEKCJA

Historyk na tropie

Naukowiec czy detektyw? Na czym naprawdę polega praca historyka? W czasie lekcji przyjrzymy się różnym rodzajom źródeł historycznych. Poszukując na wystawie stałej tropów związanych z Józefem Piłsudskim, przekonamy się, jak wiele można dowiedzieć się z rodzinnych opowieści, skarbów zachowanych w muzeach, ale także dzięki nowoczesnym technologiom. Po tych zajęciach pojęcia, takie jak: eksponat, genealogia, chronologia czy oś czasu nie będą już sprawiać uczniom żadnych trudności.

WARSZTATY

Barwy nieobojętne

Interaktywne warsztaty, podczas których poznajemy polskie symbole narodowe oraz ich historię, a także rozmawiamy o wartościach, z jakimi się wiążą. Dzięki różnym zadaniom uczniowie dowiadują się, dlaczego godło, flaga i hymn są dla nas tak ważne i jak używa się języka „barw nieobojętnych” na co dzień, a jak w sztuce. W trakcie zajęć odwiedzimy te miejsca na wystawie stałej, w których barwy narodowe symbolicznie odnoszą się do szczególnych momentów w historii Polski.

WARSZTATY

A ja widzę to tak...

Jak wyglądał świat, w którym żył człowiek najbardziej kojarzony z odzyskaniem przez Polskę niepodległości? Jak Józef Piłsudski był odbierany przez jemu współczesnych? Jak on sam myślał o otaczającym go świecie? W podróży w czasie pomoże nam wystawa stała Muzeum i przedmioty należące do Marszałka. Materiały ikonograficzne uzupełnią obraz i pozwolą przyjrzeć się postaci Józefa Piłsudskiego z różnych perspektyw. W oparciu o zgromadzoną wiedzę, wykorzystując metodę ΛΕΓΩ-ΛΟΓΟΣ (pol. lego-logos), każdy z uczestników samodzielnie (lub w zespole) przedstawi swoją interpretację obrazów za pomocą konstrukcji z klocków. W grupie zastanowimy się, co przedstawia każda z prac, a autorzy poszczególnych dzieł opowiedzą, co chcieli przez nią wyrazić. Będzie też czas dla reporterów, a zrobione fotografie utrwalały powstałe dzieła.

ΛΕΓΩ-ΛΟΓΟΣ is © Jarosław M. Spychała, 2004 – All rights reserved

OPROWADZANIE
ANGAŻUJĄCE**Historia kołem się toczy**

Zapraszamy do poznawania wystawy stałej w niecodzienny sposób – za pomocą szyfrów i zagadek! Uczniowie zwiedzą wystawę z edukatorem, biorąc udział w grze, wykorzystującej specjalne „koło szyfrów” i poznając jednocześnie biografię Józefa Piłsudskiego.

fot. Alicja Szulc

LEKCJA

Wizje w budowie

Po odzyskaniu niepodległości Polacy stanęli przed trudnym zadaniem – stworzenia sprawnie działającego państwa z ziem, które przez ponad 100 lat znajdowały się pod zaborami. Na zajęciach przyjrzymy się działaniom, których celem była odbudowa i integracja ziem Rzeczypospolitej. Zastanowimy się, co trzeba wziąć pod uwagę przy budowie państwa i jakie napotyka się przy tym trudności. W szczególności poznamy zagadnienia związane ze społeczeństwem i gospodarką II RP – pomogą nam w tym dwie gry.

LEKCJA

Drogi do niepodległości

Jakie drogi obrali Polacy, którzy chcieli odzyskać niepodległość? Z jakimi wyzwaniem musieli się zmierzyć? Podczas zajęć pokażemy różne drogi Polaków do niepodległości. Ważnym punktem zajęć będzie depesza notyfikująca powstanie państwa polskiego, która jest zapisem wizji Polski Józefa Piłsudskiego i jego najbliższych współpracowników. Jej treść wysłano przy wykorzystaniu radiostacji - uczniowie w czasie zajęć także będą mogli nadać i odczytać

krótki komunikat za pomocą alfabetu Morse’a oraz pomyślą o swoich marzeniach i wyobrażeniach przyszłej Polski.

LEKCJA

Buntownik czy bohater?

Na czym polega bunt? Czy można buntować się w dobrej sprawie? Jakie ryzyko jesteśmy gotowi ponieść, buntując się w imię ważnych dla nas wartości? Na zajęciach będziemy szukać odpowiedzi na te i inne pytania, poznając galerię „Wiktor”. Śledząc losy Józefa Piłsudskiego z okresu budowania Polskiej Partii Socjalistycznej, drukowania „Robotnika” i akcji pod Bezdanami, zastanowimy się, w jaki sposób działania konspiratorów służyły sprawie niepodległości Polski i jak trudnych wyborów musieli dokonywać.

LEKCJA

Wojny, plebiscyty i łamanie szyfrów – jak walczono o granice II RP?

Gdy Polska odzyskiwała niepodległość w 1918 roku, nie miała określonego terytorium ani granic. Kolejne lata to czas walki – zarówno zbrojnej, jak i politycznej i propagandowej, która w efekcie doprowadziła do takiego kształtu granic II Rzeczypospolitej, jaki znamy z map. Na zajęciach uczniowie poznają historię kształtowania się granic przedwojennej Polski: wojny polsko-bolszewickiej, plebiscytów i powstań, a także postaci mniej lub bardziej znanych bohaterów tej historii, jak Naczelnny Wódz Józef Piłsudski czy kryptolog Jan Kowalewski.

WARSZTATY

Barwy nieobojętne

Wykorzystując dzieła sztuki współczesnej, zdjęcia oraz filmy, postaramy się odkryć, jakie znaczenie mają dla nas symbole narodowe

i z jakimi wartościami się wiążą. Dzięki temu będziemy mogli prowadzić dyskusję o roli historii w kształtowaniu się naszych postaw, a poprzez różnorodne zadania dowiemy się, dlaczego godło, flaga i hymn są dla nas tak ważne i jak używa się języka „barw nieobojętnych” na co dzień, a jak w sztuce.

WARSZTATY

Wprowadzenie do debatowania

Na czym polega dobra debata? Jak trzeba się do niej przygotować? Czy debatowanie jest dla każdego? Na warsztatach uczniowie poznają odpowiedź na te i wiele innych pytań związanych z debatowaniem. Dowiedzą się, jak tworzyć argumenty, kontrargumenty oraz jak występować publicznie. Wezmą także udział w specjalnych ćwiczeniach debatanckich, opierających się na przykładach z życia codziennego oraz odwołujących się do historii. W czasie warsztatów będziemy korzystać z przygotowanych przez zespół Muzeum „Zeszytów do debat historycznych”.

WARSZTATY

Jak się porozumieć pomimo różnic? Warsztat o dobrej komunikacji

Niepodległa Polska w 1918 roku była państwem pełnym kontrastów: obywatele z różnych zaborów, z inną mentalnością, przekonaniem politycznymi i zwyczajami, musieli się porozumieć i ustalić kształt odrodzonego państwa. Ta historia będzie dla nas okazją do szukania odpowiedzi na pytania: jak stworzyć coś wspólnie pomimo różnic? Jak się komunikować i rozumieć nawzajem? Jak okazać szacunek innemu? Na zajęciach uczniowie będą poznawać historie ludzi sprzed 100 lat i łączyć przeszłość z teraźniejszością, sięgając do własnych doświadczeń związanych z trudnościami w komunikacji.

WARSZTATY

Jak Ty to widzisz?

Jak 100 lat temu świat postrzegał Józefa Piłsudskiego? W jaki sposób on sam myślał o otaczającym go świecie, a jak my z perspektywy czasu go postrzegamy? Na wystawie stałej uczestnicy warsztatu poznają przedmioty, które należały do Marszałka, a w oparciu o teksty i materiały ikonograficzne przyjrzą się tej postaci z różnych perspektyw. Wykorzystując metodę ΛΕΓΩ-ΛΟΓΟΣ (pol. lego-logos), każdy z uczestników samodzielnie (lub w zespole) przedstawi swoją interpretację postaci bohatera za pomocą konstrukcji z klocków. Będzie też czas dla reporterów, a zrobione fotografie utrwalały powstałe dzieła.

ΛΕΓΩ-ΛΟΓΟΣ is © Jarosław M. Spychała, 2004 – All rights reserved

OPROWADZANIE
ANGAŻUJĄCE

Przełamując granice

Józef Piłsudski w ciągu swojego życia przekraczał różne granice – zarówno geograficzne, polityczne, jak i granice ryzyka, „obiektywnych” możliwości i obowiązującego prawa. Zapraszamy uczniów do zwiedzania wystawy śladami granic w życiu Józefa Piłsudskiego – tych, które łamał, przesunął czy też sam wyznaczał. Przyglądając się życiu bohatera, zastanowimy się, jakie cechy miał człowiek żyjący „na granicy” i jaką cenę za takie życie płacił. Stanie się to punktem wyjścia do refleksji nad granicami w naszym własnym życiu – tymi, które dają nam poczucie bezpieczeństwa oraz tymi, które chcemy przełamywać.

fot. Alicja Szulc

LEKCJA

Trudne wybory Józefa Piłsudskiego

Zajęcia oparte na schemacie gry decyzyjnej. Zwiedzając wystawę stałą, uczniowie cofną się w czasie, by zmierzyć się z najważniejszymi dylematami, przed którymi stawał Józef Piłsudski. W trakcie zajęć grupa pozna najtrudniejsze momenty w życiu bohatera – decyzje dotyczące zarówno kwestii politycznych, militarnych, jak i życia prywatnego. Będzie to okazja, aby zastanowić się nad wagą kontekstu historycznego dla zrozumienia wydarzeń historycznych i rolą wybitnych jednostek w historii.

LEKCJA

Józef Piłsudski: pamięć – historia – dziedzictwo

Podczas zajęć zastanowimy się nad życiem i dokonaniem Józefa Piłsudskiego oraz nad tym, jak dzisiaj możemy opowiadać historię i po co jest ona nam potrzebna. Czym różni się wiedza oparta na faktach od dziedzictwa i badań nad pamięcią? W jaki sposób

w czasach PRL-u, mimo negowania i prób zacierania, przetrwała pamięć o Józefie Piłsudskim i dokonaniach II Rzeczypospolitej? Korzystając z techniki interpretacji dziedzictwa oraz przykładów dotyczących pamięci o Marszałku z galerii „Symbol”, zbudujemy naszą własną opowieść o głównym bohaterze Muzeum.

LEKCJA

To skomplikowane... Trudna historia II Rzeczypospolitej

Historia II Rzeczypospolitej przeżywa dzisiaj renesans popularności – prezentuje się ją zwykle jako okres wielkiego optymizmu, aktywności społecznej, ożywienia artystycznego i gospodarczego. Czy jest to jednak cała prawda o tamtych czasach? W czasie zajęć, odwiedzając wystawę stałą, poznamy zarówno blaski II RP, jak i teksty krytyczne ówczesnych społeczników i artystów, pokazujące jej cienie. Z analizy źródeł wyłoni się złożony obraz przedwojennej Polski.

WARSZTATY

Każdy się liczy!

Wiele swoich osiągnięć II Rzeczypospolita zawdzięcza ogromnej energii społecznej: jej obywatele i obywatelki stowarzyszali się, aktywnie odbudowywali kraj i wspólnie szukali rozwiązań problemów. Inspirując się historią, zapraszamy młodzież na warsztaty o pracy na rzecz wspólnoty z wykorzystaniem techniki Design Thinking. Uczniowie zastanowią się, co mogliby zmienić lub poprawić w swojej najbliższej okolicy, używając podstawowych narzędzi wspomnianej metody. Jednym z elementów spotkania będzie stworzenie w muzealnej warsztatowni prototypu urządzenia lub przedmiotu, który będzie mógł posłużyć do przeprowadzenia potrzebnych zmian.

WARSZTATY

Jak się porozumieć pomimo różnic? Warsztat o dobrej komunikacji

Niepodległa Polska w 1918 roku była państwem pełnym kontrastów: obywatele z różnych zaborów, z inną mentalnością, przekonaniem politycznymi i zwyczajami, musieli się porozumieć i ustalić kształt odrodzonego państwa. Ta historia będzie dla nas okazją do szukania odpowiedzi na pytania: jak stworzyć coś wspólnie pomimo różnic? Jak się komunikować i rozumieć nawzajem? Jak okazać szacunek innemu? Na zajęciach uczniowie będą poznawać historie ludzi sprzed 100 lat i łączyć przeszłość z teraźniejszością, sięgając do własnych doświadczeń związanych z trudnościami w komunikacji.

WARSZTATY

Matura z muzeum

Specjalne zajęcia dla maturzystów „skrojone na miarę”, skupione na powtórzeniu tematów i zagadnień maturalnych. Spotkania, przygotowane we współpracy z nauczycielem historii lub wiedzy społeczeństwie, będą miały formę warsztatu z wykorzystaniem źródeł dostępnych na wystawie i w zbiorach Muzeum.

Mieszkańcy spod Jedenastki

Na zajęciach obejrzymy film animowany o przyjaźni trójki bohaterów: Elzy, Aniceta i Tadzika. Dowiemy się, dlaczego ta opowieść nie jest zwykłą bajką, a podczas wspólnych działań warsztatowych sprawdzimy, jaki związek mają losy mieszkańców spod Jedenastki z historią Polski. Zabawy edukacyjne pomogą nam zrozumieć, dlaczego wolność jest tak ważna dla każdego z nas oraz to, że dzięki wspólnym działaniom można przenosić góry.

Od Ziuka do Józefa – komiksowa opowieść o Józefie Piłsudskim

Co to jest komiks historyczny? Jakich błędów należy unikać przy tworzeniu komiksów? W jaki sposób zaprojektować planszę komiksową, tak aby była ona czytelna dla odbiorcy? W czasie zajęć poszukamy odpowiedzi na te i inne pytania oraz przyjrzymy się pracy twórcy komiksu historycznego. Poznamy także historię małego Ziuka, który wyrósł na jednego z najważniejszych polskich bohaterów. Mamy nadzieję, że po zajęciach ręce same będą rwały się do pracy!

Historyk na tropie – z wizytą u rodziny Piłsudskich

Naukowiec czy detektyw? Na czym tak naprawdę polega praca historyka? Czy ogranicza się on wyłącznie do lektury starych dokumentów? W czasie zajęć przyjrzymy się – i posłuchamy! – różnych rodzajów źródeł historycznych. Poszukując tropów związanych z historią rodziny Piłsudskich, przekonamy się, jak wiele można się nauczyć z rodzinnych opowieści i skarbów zachowanych w muzeach.

Spotkanie z „bostonką”

Podróż w zakamarki konspiracyjnej taktyki Józefa Piłsudskiego oraz jego towarzyszek i towarzyszy, dla których walka słowem – w tym drukowanie i powielanie „bibuły” – była ważną częścią boju o wolność Polski. Spotkanie z „bostonką” – maszyną drukarską, to nie tylko spotkanie z wyjątkowym obiektem. To jednocześnie podróż w zakamarki konspiracyjnej taktyki działaczy Polskiej Partii Socjalistycznej.

Maszyna drukarska "bostonka",
Wielka Brytania, Londyn, po
1874 r., nr inw. MJP/6868

Walka słowem – od konspiratorów z PPS-u do „Solidarności”

Druki zrewolucjonizowały świat, a słowo pisane od wieków wspierało każdą rewolucję i wielkie historyczne zmiany. Wiedział o tym Józef Piłsudski, który pod pseudonimem „Wiktor” wraz z innymi działaczami Polskiej Partii Socjalistycznej założył tajną drukarnię. „Bibuła” miała obudzić społeczeństwo do walki o zmianę warunków pracy i o niepodległość kraju. Niecałe sto lat później Polacy po strajkach robotników stworzyli antykomunistyczne organizacje i zaczęli zakładać kolejne konspiracyjne drukarnie. Uczestnicy zajęć dowiedzą się, co wspólnego miał Józef Piłsudski z podziemiem antykomunistycznym, a dzięki eksponatom na wystawie i materiałom źródłowym poznają historię tajnych drukarni na ziemiach polskich.

Kask stoczniewca Gdańskiej Stoczni Remontowej im. Józefa Piłsudskiego z l. 1981-1989, nr inw. MJP/Dep.FR.55

PROGRAM SPECJALNY

Fot. Józef Piłsudski z papierosem, fotograf niezany, ok. 1920 (odbitka l. 90. XX w.), Dep.FR

Z Wojskiem Polskim za pan brat!

Warsztat inspirowany książką Zofii Staneckiej „Nasza paczka i niepodległość. O sześciu polskich świętach”. Uczniowie dowiedzą się, dlaczego obchodzimy Święto Wojska Polskiego, jaka rocznica jest z tym dniem związana i czemu istnienie Wojska Polskiego jest takie ważne dla naszego kraju. Seria ćwiczeń i zagadek interaktywnych pozwoli nam poznać jego historię oraz dowiedzieć się, jakie zadania stoją przed żołnierzami w czasie wojny i pokoju.

il. Daniel de Latour

Nieznany żołnierz

Wojsko pokazane z nieznanej strony w czasie warsztatu inspirowanego książką Zofii Staneckiej „Nasza paczka i niepodległość. O sześciu polskich świętach”. Uczniowie dowiedzą się, dlaczego w wojsku pracują matematycy, inżynierowie i lekarzy, jakie zadania stoją przed żołnierzami oraz z czym muszą się mierzyć w czasie wojny i pokoju. Podczas zajęć sami będą mogli spróbować swoich sił jako wojskowi specjaliści: zbudować most czy odszyfrować wiadomość. Zagadki i ćwiczenia pomogą zdobyć wiedzę na temat historii Wojska Polskiego, a także zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej w 1920 roku. Uczniowie dowiedzą się także, dlaczego Grób Nieznanego Żołnierza jest tak ważnym miejscem dla Polaków.

Rok 1920: opowieści muzealnych eksponatów

Czepek sanitariuszki, buława, samochód pancerny, fragment z gazety codziennej... Poprzez eksponaty z muzealnej wystawy uczniowie poznają historię wojny polsko-bolszewickiej: rolę wojska i Wodza Naczelnego oraz dowiedzą się, jak wyglądało wówczas codzienne życie i czy każdy walczył z bronią w ręku. Mówiąc o wydarzeniach sprzed 100 lat, które zdecydowały o historii Polski i Europy, postaramy się przywrócić pamięć o bohaterkach i bohaterach tamtych dni.

Buława marszałkowska
Józefa Piłsudskiego.
Fundacja Rodziny Józefa Piłsudskiego,
nr inw. MWP 25976.

Wojna w obrazach

Plakat, zdjęcie, rzeźba – podczas zajęć zobaczymy, jak poprzez sztukę komentowano i upamiętniano wojnę o granicę wschodnią. Uczniowie dowiedzą się, jak można było wykorzystywać dzieła plastyczne do przedstawiania własnych celów w czasie wojny, ale także jak pokazywano tę wojnę w fotografii i w malarstwie oraz na ile te obrazy odpowiadają naszym wyobrażeniom i wiedzy o wydarzeniach sprzed 100 lat. Porozmawiamy o roli artysty w trudnych czasach i o tym, czym jest propaganda i dlaczego należy traktować ją z ostrożnością.

Plakat „W imię ładu i porządku prowadzimy wojnę ze Wschodem.

Wstępujcie w szeregi! (...)”,
litografia barwna, aut. Kajetan
Stefanowicz, 1919 r., nr inw. MJP/11,

Naczelny Wódz ze sztabem w pobliżu linii frontu – między 15 a 17 sierpnia przebywał w rejonie działań głównych sił przeprowadzających kontruuderzenie.
Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce

Wojna 1920 roku: pamięć i zapomnienie

Podczas zajęć uczniowie z pomocą zabytków sprzed 100 lat poznają losy Polek i Polaków oraz miejsc związanych z wojną 1920 roku. Spróbujemy zrekonstruować, jak te same wydarzenia mogły wyglądać z perspektywy Naczelnego Wodza, szeregowego żołnierza na froncie, lekarki czy matki zostającej w domu z dziećmi. Zastanowimy się także, czy i jak Polacy pamiętają o tamtej wojnie i dlaczego pamięć o historii jest tak ważna dla państw i narodów.

I coś po poecie w czasie marnym?

Artysta tworzy nie tylko w czasach pokoju, lecz także w czasie wojny. Jako żołnierz walczy z bronią w rękę, jako artysta walczy piórem, pędzlem czy aparatem, ale także upamiętnia i rejestruje to, co widzi. Nie wszyscy byli na froncie, niektórzy tworzyli propagandowe dzieła na zlecenie państwa – jak powinniśmy patrzeć na taką sztukę? Na zajęciach poznamy historie ludzi i dzieł, związanych z wojną polsko-bolszewicką.

źródło:
autor nieznanym,
Warszawa 1930 r.
Zakł. Graf.
Koziańskich.

Zajęcia online sfinansowano ze środków MKiDN w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022

niedoległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Zachęcamy do przyjazdu środkami komunikacji publicznej:

- Pociągami do stacji Sulejówek: **SKM linii S2** (II strefa) oraz **Kolei Mazowieckich**.
- **Autobusem linii 173** z Dworca Wschodniego do przystanku aleja Piłsudskiego.

KONTAKT:

Dział Obsługi Odwiedzających:

Tel. 22 77 88 000

info@muzeumpilsudski.pl

rezerwacje@muzeumpilsudski.pl

Dział Edukacji

Tel. 22 77 880 30

edukacja@muzeumpilsudski.pl

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku

Aleja Piłsudskiego 29, 05-070 Sulejówek

www.muzeumpilsudski.pl

Muzeum
Józefa Piłsudskiego
w Sulejówku